

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.
Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru, vă remite spre examinare sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea realizării controlului constituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. κ), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 depusă de către directorul interimar S.A. „Tracom”, Zamir Gubadov.

Anexă: sesizarea din 08 august 2024

încheierea Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru din 22 octombrie 2024

Judecătorul

Judecătoriei Chișinău, sediul Centru:

Boțan Olga

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Mun. Chișinău, str. Lăpușneanu nr. 28

SESIZARE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

**prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii
Moldova**

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. **S.A. „TRACOM”**
2. **IDNO: 1002600007237**
3. **Data înregistrării: 23.11.1995**
4. **REPUBLICA MOLDOVA, MUNICIPIUL CHIȘINĂU, STRADA
COLUMNNA, 170**

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. k), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa actul permisiv cu noțiunea de **autorizație pentru sistem de distribuție închis de energie electrică**, sub aspectul securității raporturilor juridice, neclarității și imprevizibilității legii.

În viziunea autorului prezentei sesizări dispozițiile art. 7 alin. (1) lit. k), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 - în redacția până la data de 21.05.2021, cât și în redacția aprobată prin Legea nr. 63/2021 pentru modificarea unor acte normative (intrate în vigoare din data de 21.05.2021), vine în contradicție cu art.1, art.6, art.7, art. 9, art. 20, art. 23, art. 46, art. 54, art. 76, art.126, art.127 din Constituția Republicii Moldova.

Normele contestate ale art. 7 alin. (1) lit. k), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016:

Articolul 7. Atribuțiile Agenției

(1) În domeniul reglementării activităților din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licențiere și autorizare, Agenția:

k) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile pentru sisteme de distribuție închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în regulamentul aprobat de Agenție, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizațiilor pentru sisteme de distribuție închise;

Articolul 50. Sisteme de distribuție închise

(3) Pentru a asigura livrarea energiei electrice și alimentarea cu energie electrică a utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să obțină de la Agenție autorizație. La solicitarea unei persoane juridice, Agenția acordă autorizație pentru sistemul de distribuție închis dacă sînt întrunite următoarele condiții:

a) din motive tehnice sau de securitate specifice, procesul de exploatare sau procesul de producție al utilizatorilor sistemului de distribuție închis este integrat;

b) sistemul respectiv de distribuție alimentează cu energie electrică persoana care îl deține cu titlu de proprietate, persoana care exploatează acest sistem sau întreprinderile lor înrudite.

(4) În vederea obținerii autorizației pentru sistemul de distribuție închis, solicitantul persoană juridică este obligat să prezinte Agenției copia de pe decizia de înregistrare a întreprinderii, schema electrică a instalațiilor electrice din sistemul de distribuție închis, actul de corespundere emis de organul supravegherii energetice de stat care confirmă corespunderea sistemului de distribuție închis cu cerințele de securitate, precum și informații cu privire la utilizatorii sistemului de distribuție închis.

(6) În cazul modificării numărului utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul sistemului de distribuție respectiv este obligat să notifice Agenția.

(8) În cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis nu își îndeplinește obligațiile stabilite în prezentul articol și la art. 51, utilizatorii sistemului de distribuție închis sînt în drept să adreseze o reclamație Agenției în conformitate cu prezenta lege.

(9) Agenția este în drept să retragă autorizația în cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis încalcă repetat obligațiile stabilite în prezentul articol și la art. 51 și refuză să se conformeze deciziilor sau hotărîrilor Agenției.

(10) Eliberarea, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis, precum și eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condițiile stabilite în prezentul articol și în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție.

(11) Întovărășirile pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, alte asociații de coproprietari de acest tip care nu constituie sisteme de distribuție închise în sensul alin. (3) pot obține, la solicitare, autorizație pentru sistemul de distribuție închis cu respectarea tuturor condițiilor stabilite prin prezentul articol. Dacă nu solicită autorizație pentru sistemul de distribuție închis, raporturile juridice din cadrul întovărășirilor pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, altor asociații de coproprietari de acest tip se stabilesc în baza actului de constituire și a deciziilor luate în cadrul adunării asociațiilor.

Articolul 51. Raporturile juridice dintre operator și utilizatorii sistemului de distribuție închis

(1) Pentru alimentarea cu energie electrică a utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul este în drept să perceapă doar tariful calculat în conformitate cu metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis, aprobată de Agenție, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Agenției.

10

(2) Agenția elaborează și aprobă metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis, care se va baza pe următoarele principii:

a) costul energiei electrice furnizate se determină în baza prețului de cumpărare a energiei electrice achitat furnizorului;

b) tariful pentru serviciul prestat de operatorul sistemului de distribuție închis se determină ținându-se cont de cheltuielile justificate ale operatorului sistemului de distribuție închis necesare pentru exploatarea și întreținerea sistemului și pentru desfășurarea activității de livrare a energiei electrice, de cheltuielile necesare pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în sistemul de distribuție închis, precum și de marja rezonabilă de profit, care nu va depăși 5% din valoarea netă a activelor utilizate de operatorul sistemului de distribuție închis în legătură cu activitatea autorizată. Marja de profit se aplică în cazul operatorilor sistemelor de distribuție închise care desfășoară activitatea de întreprinzător.

(3) La solicitarea unuia dintre utilizatorii sistemului de distribuție închis, Agenția este obligată să verifice dacă tariful aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis corespunde principiilor stabilite în metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis. Operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să prezinte Agenției toate documentele necesare acestuia pentru verificarea respectării de către operator a metodologiei aprobate. În cazul în care Agenția constată că tariful respectiv include mai multe costuri decât cele stabilite în metodologie, aceasta va prezenta tariful care trebuie să fie aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis în raport cu utilizatorii sistemului său. Tariful revizuit se aprobă prin hotărârea Agenției.

(4) Operatorul sistemului de distribuție închis nu este în drept să perceapă alte plăți în legătură cu activitatea desfășurată în baza autorizației pentru sistemul de distribuție închis.

(5) Utilizatorul sistemului de distribuție închis este în drept să încheie contract de furnizare a energiei electrice cu orice furnizor. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să recalculeze tariful aplicat în raport cu utilizatorul respectiv și să includă în tarif doar costurile aferente serviciului prestat de operatorul sistemului de distribuție închis. Se interzice operatorului sistemului de distribuție închis să împiedice în orice mod utilizatorul să își exercite dreptul de schimbare a furnizorului. Raporturile juridice dintre operatorul sistemului de distribuție închis, utilizatorul sistemului care a optat pentru schimbarea furnizorului și furnizorul acestuia se stabilesc într-un regulament aprobat de Agenție.

Articolul 96. Dispoziții finale și tranzitorii

(18) Contractele dintre consumatorii finali și subconsumatori care sînt valabile la momentul intrării în vigoare a prezentei legi rămîn valabile timp de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi. În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția este obligată să elaboreze și să aprobe metodologia de calculare a tarifului reglementat pentru operarea sistemului de distribuție închis și regulamentul privind sistemele de distribuție închise. În termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a actelor normative de reglementare ale Agenției specificate în prezentul alineat, persoanele care dețin instalații electrice ce constituie sistem de distribuție închis în sensul art. 50 alin. (3) din prezenta lege trebuie să se adreseze la Agenție pentru obținerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis.

Normele contestate ale art. 7 alin. (1) lit. k) și ale art. 50 alin. (10) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, în vigoare pînă la data de 21.05.2021:

Articolul 7. Atribuțiile Agenției

(1) În domeniul reglementării activităților din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licențiere și autorizare, Agenția:

k) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile pentru sisteme de distribuție închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizațiilor pentru sisteme de distribuție închise;

Articolul 50. Sisteme de distribuție închise

(10) Eliberarea, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis, precum și eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condițiile stabilite în prezentul articol și în conformitate cu Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În fapt, la data de 20.05.2016, între S.A. „TRACOM” și „ARAMA R” SRL a fost încheiat Contractul de arendă a terenurilor, locațiune a activelor și prestare a serviciilor în cadrul Parcului Industrial TRACOM nr. 05/3-2942/1 din 22 mai 2012.

Potrivit pct. 1 din contract, obiectul acestuia îl constituie transmiterea în locațiune a clădirii, a terenului aferent și prestarea serviciilor de aprovizionare cu energie electrică,

apă și de scurgere a apei, gaze naturale, de supraveghere video a Teritoriului Parcului Industrial „TRACOM” prin asigurarea regimului de trecere a personalului și transportului auto pe teritoriu, inclusiv eliberarea permiselor și inspectia teritoriului perimetru, precum și altele.

Din conținutul pct. 8 lit. c) al contractului rezultă că S.A. „TRACOM” se obligă să asigure „ARAMA R” SRL energie electrică, gaze naturale, apa și canalizare etc., iar la lit. d) stabilește asigurarea accesului, în bază de permise, reprezentanților, angajaților, clienților rezidentului pe teritoriul Parcului Industrial.

La rândul său, obligația corelativă a „ARAMA R” SRL a fost stabilită la pct. 10 și pct. 19 din Contract din contract, conform cărora „ARAMA R” SRL urma să efectueze plățile în termenul de 10 zile de la data prezentării facturilor.

Potrivit Anexei nr. 3 la contract, la categoria normativele de plată, aprovizionarea cu energie electrică se efectuează conform schemelor existente – conform tarifelor furnizorului, inclusiv TVA.

Prin Hotărârile Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare – ANRE), care au un caracter public, au fost stabilite tarifele de alimentare a consumatorilor finali, ale căror instalații sunt racordate la rețelele electrice de distribuție de joasă tensiune (0,4 kW/h), valabile în perioada 28.04.2017-30.06.2022, după cum urmează:

- Nr. 108/2017 din 17 martie 2017 – 1, 99 lei kW/h;
- Nr. 201/2018 din 15 iunie 2018 – 1, 79 lei kW/h;
- Nr. 322/2019 din 16 august 2019 – 1, 89 lei kW/h;
- Nr. 275/2020 din 31 iulie 2020 – 1, 68 lei kW/h;
- Nr. 42/2021 din 26 ianuarie 2021 - 1, 51 lei kW/h
- Nr. 110/2022 din 18 martie 2022 - 2, 17 lei kW/h;
- Nr. 326/2022 din 08 iunie 2022 - 2, 64 lei kW/h.

În cererea de chemare în judecată, reclamantul susține că pârâtul nu deține autorizația în sensul Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, fapt pentru care determină ca tarifele privind plata pentru consumul energiei electrice furnizată rezidenților Parcului Industrial „TRACOM” să fie echivalentă cu cea stabilită de primul furnizor, adică Î.C.S. „Premier Energy” S.R.L.

Și concluzia reclamantului că S.A. „TRACOM”, contrar legii, contrar contractelor enumerate anterior, a încasat de la „ARAMA R” SRL un tarif suplimentar pentru consumul energiei electrice, fapt care generează nașterea efectelor stabilite de Codul civil cu partea „Îmbogățire nejustificată”.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT:

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

”(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate.

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

”(...)

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sânt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(...)"

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 76

Intrarea în vigoare a legii

Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

- b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
”(...)
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Articolul 127
Proprietatea

- (1) Statul ocrotește proprietatea.
- (2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.
- (3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.
(...)

Articolul 135
Atribuțiile

- (1) Curtea Constituțională:
 - a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
(...)

Articolul 140
Hotărârile Curții Constituționale

- (1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.
(...)

2. Prevederile relevante ale Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în vigoare până la data de 21.05.2021, sunt următoarele:

Articolul 7. Atribuțiile Agenției

- (1) În domeniul reglementării activităților din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licențiere și autorizare, Agenția:

k) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile pentru sisteme de distribuție închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în conformitate cu **Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător**, de

asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizațiilor pentru sisteme de distribuție închise;

(...)"

Articolul 50. Sisteme de distribuție închise

"(...)

(10) Eliberarea, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis, precum și eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condițiile stabilite în prezentul articol și în conformitate cu **Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.**

(...)"

3. Prevederile relevante ale Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, sunt următoarele:

Articolul 7. Atribuțiile Agenției

(1) În domeniul reglementării activităților din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licențiere și autorizare, Agenția:

k) eliberează, prelungeste, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile pentru sisteme de distribuție închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în regulamentul aprobat de Agenție, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizațiilor pentru sisteme de distribuție închise;

(...)"

Articolul 50. Sisteme de distribuție închise

(1) **Persoanele fizice și persoanele juridice se alimentează cu energie electrică printr-un sistem de distribuție închis, în condițiile stabilite în prezentul articol.**

(3) **Pentru a asigura livrarea energiei electrice și alimentarea cu energie electrică a utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să obțină de la Agenție autorizație. La solicitarea unei persoane juridice, Agenția acordă autorizație pentru sistemul de distribuție închis dacă sînt întrunite următoarele condiții:**

a) din motive tehnice sau de securitate specifice, procesul de exploatare sau procesul de producție al utilizatorilor sistemului de distribuție închis este integrat;

b) sistemul respectiv de distribuție alimentează cu energie electrică persoana care îl deține cu titlu de proprietate, persoana care exploatează acest sistem sau întreprinderile lor înrudite.

(4) **În vederea obținerii autorizației pentru sistemul de distribuție închis, solicitantul persoană juridică este obligat să prezinte Agenției copia de pe decizia de**

17

înregistrare a întreprinderii, schema electrică a instalațiilor electrice din sistemul de distribuție închis, actul de corespundere emis de organul supravegherii energetice de stat care confirmă corespunderea sistemului de distribuție închis cu cerințele de securitate, precum și informații cu privire la utilizatorii sistemului de distribuție închis.

(5) Prin intermediul sistemului de distribuție închis pot fi alimentați cu energie electrică consumatorii ale căror instalații de utilizare se află în zona geografică a sistemului de distribuție închis sau în nemijlocita apropiere de sistemul de distribuție închis ori care se află în raporturi de muncă sau în alte raporturi similare cu proprietarul sistemului de distribuție închis, în condițiile stabilite într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție.

(6) În cazul modificării numărului utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul sistemului de distribuție respectiv este obligat să notifice Agenția.

(7) Operatorul sistemului de distribuție închis cumpără energie electrică pentru consum propriu și pentru alimentarea utilizatorilor sistemului său, după caz, pe piața cu amănuntul a energiei electrice.

(8) În cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis nu își îndeplinește obligațiile stabilite în prezentul articol și la art. 51, utilizatorii sistemului de distribuție închis sînt în drept să adreseze o reclamație Agenției în conformitate cu prezenta lege.

(9) Agenția este în drept să retragă autorizația în cazul în care operatorul sistemului de distribuție închis încalcă repetat obligațiile stabilite în prezentul articol și la art. 51 și refuză să se conformeze deciziilor sau hotărîrilor Agenției.

(10) Eliberarea, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis, precum și eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condițiile stabilite în prezentul articol și în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție.

(11) Întovărășirile pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, alte asociații de coproprietari de acest tip care nu constituie sisteme de distribuție închise în sensul alin. (3) pot obține, la solicitare, autorizație pentru sistemul de distribuție închis cu respectarea tuturor condițiilor stabilite prin prezentul articol. Dacă nu solicită autorizație pentru sistemul de distribuție închis, raporturile juridice din cadrul întovărășirilor pomicole, cooperativele de construcție a garajelor, altor asociații de coproprietari de acest tip se stabilesc în baza actului de constituire și a deciziilor luate în cadrul adunării asociațiilor.

Articolul 51. Raporturile juridice dintre operator și utilizatorii sistemului de distribuție închis

(1) Pentru alimentarea cu energie electrică a utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul este în drept să perceapă doar tariful calculat în conformitate cu metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis, aprobată de Agenție, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Agenției.

(2) Agenția elaborează și aprobă metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis, care se va baza pe următoarele principii:

a) costul energiei electrice furnizate se determină în baza prețului de cumpărare a energiei electrice achitat furnizorului;

b) tariful pentru serviciul prestat de operatorul sistemului de distribuție închis se determină ținându-se cont de cheltuielile justificate ale operatorului sistemului de distribuție închis necesare pentru exploatarea și întreținerea sistemului și pentru desfășurarea activității de livrare a energiei electrice, de cheltuielile necesare pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în sistemul de distribuție închis, precum și de marja rezonabilă de profit, care nu va depăși 5% din valoarea netă a activelor utilizate de operatorul sistemului de distribuție închis în legătură cu activitatea autorizată. Marja de profit se aplică în cazul operatorilor sistemelor de distribuție închise care desfășoară activitatea de întreprinzător.

(3) La solicitarea unuia dintre utilizatorii sistemului de distribuție închis, Agenția este obligată să verifice dacă tariful aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis corespunde principiilor stabilite în metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis. Operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să prezinte Agenției toate documentele necesare acestuia pentru verificarea respectării de către operator a metodologiei aprobate. În cazul în care Agenția constată că tariful respectiv include mai multe costuri decât cele stabilite în metodologie, aceasta va prezenta tariful care trebuie să fie aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis în raport cu utilizatorii sistemului său. Tariful revizuit se aprobă prin hotărârea Agenției.

(4) Operatorul sistemului de distribuție închis nu este în drept să perceapă alte plăți în legătură cu activitatea desfășurată în baza autorizației pentru sistemul de distribuție închis.

(5) Utilizatorul sistemului de distribuție închis este în drept să încheie contract de furnizare a energiei electrice cu orice furnizor. În acest caz, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să recalculeze tariful aplicat în raport cu utilizatorul respectiv și să includă în tarif doar costurile aferente serviciului prestat de operatorul sistemului de distribuție închis. Se interzice operatorului sistemului de distribuție închis să împiedice în orice mod utilizatorul să își exercite dreptul de schimbare a furnizorului. Raporturile juridice dintre operatorul sistemului de distribuție închis, utilizatorul sistemului care a optat pentru schimbarea furnizorului și furnizorul acestuia se stabilesc într-un regulament aprobat de Agenție.

Articolul 96. Dispoziții finale și tranzitorii

”(...)

(18) Contractele dintre consumatorii finali și subconsumatori care sînt valabile la momentul intrării în vigoare a prezentei legi rămîn valabile timp de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi. În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția este obligată să elaboreze și să aprobe metodologia de calculare a tarifului reglementat pentru operarea sistemului de distribuție închis și regulamentul privind sistemele de distribuție închise. În termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a actelor normative de reglementare ale Agenției specificate în prezentul

alineat, persoanele care dețin instalații electrice ce constituie sistem de distribuție închis în sensul art. 50 alin. (3) din prezenta lege trebuie să se adreseze la Agenție pentru obținerea autorizației pentru sistemul de distribuție închis.

”(…)

(21) Agenția, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu prezenta lege, de asemenea va elabora, va publica și va pune în aplicare actele normative de reglementare noi prevăzute de prezenta lege. Metodologiile de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate în vigoare la momentul intrării în vigoare a prezentei legi vor fi revizuite de Agenție.

(…)”

4. Prevederile relevante ale Legii cu privire la energetică nr. 174/2017, sunt următoarele:

Articolul 12. Atribuțiile Agenției

(1) În legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei, Agenția:

a) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele, autorizațiile pentru desfășurarea activităților în sectoarele energiei, eliberează copii și duplicate ale acestora în conformitate cu Legea nr. 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, **Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și legile sectoriale;**

(…)”

5. Prevederile relevante ale Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011, sunt următoarele:

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Scopul prezentei legi constă în instituirea unor prevederi unitare privind procedura de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător, care va fi aplicată de autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător sau a unei alte activități prevăzute de lege, conexe cu activitatea de întreprinzător și indispensabilă ei.

Articolul 4. Dispoziții generale privind actele permissive

(1) Actul permisiv este un document, emis de o autoritate emitentă, care întrunește cel puțin unul din următoarele criterii:

a) constituie o condiție și/sau o cerință pentru inițierea, desfășurarea sau încetarea activității de întreprinzător în unul sau în mai multe domenii concrete;

b) se referă la bunurile mobile și/sau imobile și la serviciile utilizate, fabricate sau comercializate în activitatea de întreprinzător;

c) confirmă și/sau atestă competențele profesionale ale angajaților unei întreprinderi, care sînt valabile doar pentru activitatea întreprinderii respective și

indispensabile pentru activitatea de întreprinzător desfășurată de aceasta; acest act nu poate fi utilizat de către angajatul în cauză la o altă întreprindere cu activitate similară.

(1¹) Actul permisiv reprezintă un mijloc de intervenție care urmează a fi utilizat de autoritatea abilitată în mod echivalent cu alte mijloace și tehnici de intervenție ale autorităților publice, ținând cont de principiul proporționalității.

(1²) Instituirea unui act permisiv trebuie să fie în concordanță, în mod obligatoriu, cu unul sau mai multe riscuri pe care acest act permisiv poate să le acopere și care nu sînt abordate prin alte mijloace de intervenție ale autorităților publice, inclusiv prin alte acte permise.

(1³) Apariția unor drepturi și/sau obligații confirmate de un act permisiv are loc doar în virtutea întrunirii de către solicitant a cerințelor și condițiilor stabilite expres și exhaustiv de lege. Voința autorității publice exprimată prin emiterea actului permisiv nu poate sta la baza apariției drepturilor și a obligațiilor, aceasta doar confirmă întrunirea cerințelor și condițiilor stabilite de lege, dacă legea acordă în mod expres atribuția dată autorității publice în cauză. Autoritatea emitentă poate refuza eliberarea actului permisiv și poate iniția procedura de suspendare și/sau retragere a actului permisiv numai dacă solicitantul nu întrunește și nu respectă cerințele și/sau condițiile expres stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză.

(1⁴) Confirmarea pe hîrtie sau pe alt suport a actului permisiv nu este decît dovada existenței în timp a actului și a drepturilor în privința unei entități concrete. Emiterea suportului și/sau distrugerea acestuia nu condiționează existența drepturilor și a obligațiilor care sînt confirmate de acest suport. Toate autoritățile emitente sînt obligate să țină registre, inclusiv electronice, ale actelor permise eliberate și să ofere direct accesul, inclusiv electronic, la aceste registre organelor de control și altor autorități publice în volumul necesar funcțiilor și atribuțiilor acestor autorități.

(2) Autoritățile emitente sînt în drept, în limita atribuțiilor prevăzute de lege, să solicite/să elibereze și să invoce persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător și/sau angajaților acestora doar actele permise stabilite în Nomenclatorul actelor permise, expus în anexa nr.1. La instituirea (propunerea) unui act permisiv nou este obligatoriu de a examina și de a propune eliminarea unui sau mai multor acte permise în vigoare eliberate de aceeași autoritate sau acte care acoperă total sau parțial aceleași riscuri, domenii de reglementare și/sau de activitate de întreprinzător. Propunerea de completare a nomenclatorului menționat cu orice act permisiv nou va fi însoțită de ajustarea și de completarea cadrului legislativ în vigoare cu prevederi procedurale și materiale suficiente pentru ca reglementarea propusă prin actul permisiv să corespundă principiilor și rigorilor prezentei legi.

(2¹) Autoritatea emitentă indicată în Nomenclatorul actelor permise din anexa nr.1 este responsabilă de recepționarea solicitării și emiterea actului permisiv respectiv în conformitate cu cerințele stabilite de prezenta lege. Pentru acordarea actului permisiv, autoritatea emitentă este obligată să obțină, fără implicarea solicitantului, confirmările, coordonările, avizele și informația necesară de la autoritățile/entitățile implicate în eliberarea actelor permise indicate în

Nomenclatorul actelor permise pentru actul permisiv respectiv, în modul și termenele stabilite de legea care reglementează domeniul licențiat/autorizat/certificat. În acest scop, autoritatea emitentă va aplica principiul aprobării tacite, în modul stabilit de prezenta lege, față de actele și documentele solicitate de la autoritățile și entitățile implicate în eliberarea actelor permise.

(3) Un act permisiv poate fi invocat și/sau aplicat doar după includerea sa în Nomenclatorul actelor permise și în portalul guvernamental unic al serviciilor publice.

(4) Autoritățile emitente sînt obligate să includă sau să transmită pentru includere toată informația cu privire la actele permise pe care le eliberează și la documentele/formalitățile aferente procedurii de solicitare și eliberare pe portalul guvernamental unic al serviciilor publice (www.servicii.gov.md), precum și să se asigure că portalul în cauză se utilizează drept ghîșeu unic electronic pentru solicitarea actelor permise. Asigurarea funcționalității și reglementarea regimului juridic și a modului de utilizare ale portalului guvernamental unic al serviciilor publice se atribuie Guvernului.

(5) Autoritatea emitentă nu are dreptul de a suspenda și/sau de a retrage actul permisiv, precum și de a respinge cererea de solicitare în scopul sancționării solicitantului în cazul în care acesta nu respectă unele condiții sau nu onorează unele obligații care nu se încadrează în lista expresă de cerințe și/sau condiții stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză.

(6) Nu sînt acte permise în sensul prezentei legi și nu necesită a fi incluse în Nomenclatorul actelor permise serviciile publice, inclusiv serviciile de informare, expertizare sau examinare, actele confirmative și alte documente oficiale (sub formă de aviz, coordonare, confirmare etc.) care:

- a) nu întrunesc criteriile definitorii stabilite de prezenta lege;
- b) se eliberează, în conformitate cu prevederile legii, de autoritățile administrației publice la solicitarea unei autorități emitente, fără implicarea directă a solicitantului;
- c) pot fi acordate de autoritățile administrației publice la cererea agenților economici, cu toate că solicitarea și deținerea acestora nu sînt obligatorii pentru desfășurarea activității de întreprinzător;
- d) acordă drepturi suplimentare sau un regim juridic facilitat, însă nu sînt impuse de lege și nu condiționează activitatea agentului economic.

Articolul 4¹. Categoriile de acte permise

(1) În funcție de scopul, forma și modul de reglementare, actele permise sînt de 3 categorii:

b) *autorizație* – act permisiv care se referă la acordarea anumitor drepturi de activitate și la atestarea întrunirii anumitor condiții de către agentul economic;

”(...)

(3) Condițiile primare, drepturile și obligațiile materiale și procedurale cu caracter primar cu privire la solicitarea, eliberarea, deținerea și retragerea

22

autorizațiilor se stabilesc prin lege. Pentru eliberarea unei autorizații, legea prevede expres lista exhaustivă a documentelor care se anexează la cerere, taxa, precum și lista exhaustivă a condițiilor a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea autorizației. Guvernul aprobă, în limitele legii, procedura amănunțită și cerințele specifice în cazul în care autorizarea poate fi acordată parțial sau aceeași autorizație se acordă în mod diferit în funcție de particularitățile activității, obiectului și/sau subiectului.

(...)”

Articolul 13. Mecanismul de revizuire a actelor normative

”(...

(2) Prevederile actelor legislative și ale celor normative cu privire la eliberarea actelor permissive, precum și taxele pentru eliberarea acestora, care nu sînt incluse în Nomenclatorul actelor permissive se consideră caduce.

(3) Nu se permite eliberarea unor acte permissive care nu sînt incluse în Nomenclatorul anexat la prezenta lege.

(4) Orice normă stabilită de lege care ține de înregistrarea, autentificarea, certificarea, omologarea, confirmarea unor relații juridice sau unor bunuri devine caducă dacă are drept rezultat emiterea unor acte permissive care devin caduce conform alin. (2).

6. Prevederile relevante ale Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845/1992, sunt următoarele:

Articolul 10. Reglementarea activității de antreprenoriat

1. Întreprinderea este în drept să practice orice genuri de activitate, cu excepția celor interzise de lege.

2. Întreprinderea are dreptul să practice anumite genuri de activitate, determinate de legislație, numai după ce a obținut autorizarea pentru genul respectiv de activitate conform Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător sau, în cazul activității din domeniul financiar (bancar și nebancar), conform legilor speciale care îl reglementează. Caracterul autorizat al activității de întreprinzător desfășurate de întreprindere se atestă prin deținerea actului permisiv corespunzător.

Lista actelor permissive, autoritățile emitente și procedura de eliberare a lor sînt stabilite de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător sau, în cazul activității din domeniul financiar (bancar și nebancar), de legile speciale care îl reglementează.

(...)”

V. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Având în vedere raționamentele stipulate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 125 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, instanța de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În motivarea sesizării de neconstituționalitate, autorul sesizării formulează critici de neconstituționalitate extrinsecă.

A fortiori prin modul în care a fost adoptată legea supusă analizei de constituționalitate, aceasta încalcă principiul securității juridice consacrat de Constituție, prin raportare la principiul predictibilității legii.

Acest viciu de constituționalitate rezidă în faptul că dispozițiile art. 7 alin. (1) lit. k) și art. 50 alin. (3) din legea criticată, conform cărora „Agenția eliberează, prelungeste, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile pentru sisteme de distribuție închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în prezenta lege și în regulamentul aprobat de Agenție, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizațiilor pentru sisteme de distribuție închise”, iar „Pentru a asigura livrarea energiei electrice și alimentarea cu energie electrică a utilizatorilor sistemului de distribuție închis, operatorul sistemului de distribuție închis este obligat să obțină de la Agenție autorizație.”, au fost adoptate cu încălcarea principiului predictibilității legislative în materia reglementării prin licențiere și autorizare a sectorului electroenergetic, instituit de prevederile art. 4 alin. (3) din Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011: „Un act permisiv poate fi invocat și/sau aplicat doar după includerea sa în Nomenclatorul actelor permissive și în portalul guvernamental unic al serviciilor publice.”.

Întru argumentarea acestei poziții urmează a fi menționată cerințele prevăzute de art. 10 pct. 2 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845/1992.

Astfel, *Întreprinderea are dreptul să practice anumite genuri de activitate, determinate de legislație, numai după ce a obținut autorizarea pentru genul respectiv de activitate conform Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător sau, în cazul activității din domeniul financiar (bancar și nebanca), conform legilor speciale care îl reglementează. Caracterul autorizat al activității de întreprinzător desfășurate de întreprindere se atestă prin deținerea actului permisiv corespunzător.*

Lista actelor permise, autoritățile emitente și procedura de eliberare a lor sînt stabilite de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător sau, în cazul activității din domeniul financiar (bancar și nebancar), de legile speciale care îl reglementează.

Astfel, se poate de concluzionat, în primul rînd o autorizație urmează să fie prevăzut atît în Nomenclatorul actelor permise, aprobat de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cît și pe portalul guvernamental unic al serviciilor publice www.servicii.gov.md.

În al doilea rînd, doar în lege poate fi prevăzută expres lista exhaustivă a documentelor care se anexează la cerere, taxa, precum și lista exhaustivă a condițiilor a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea autorizației.

În al treilea rînd, legiuitorul a stabilit în legea specială, doar atribuția Guvernului de a aproba procedura amănunțită și cerințele specifice în cazul în care autorizarea poate fi acordată parțial sau aceeași autorizație se acordă în mod diferit în funcție de particularitățile activității, obiectului și/sau subiectului.

De menționat, că autorizația pentru sistem de distribuție închis de energie electrică s-a regăsit anterior în Nomenclatorul actelor permise, însă prin Legea nr. 185/2017 pentru modificarea și completarea unor acte normative a fost exclusă prin aprobarea în redacție nouă a unui nou Nomenclator.

Conform notei informative, „*procesul de optimizare și revizuire a fost inițiat avînd în vedere următoarele probleme depistate în urma unei analize a întregului sistem de acte permise: Nomenclatorul actelor permise în prezent se dovedește a fi incomplet, autoritățile responsabile ignorînd importanța acestuia și cu încălcări de lege continuînd să solicite acte permise care nu sunt incluse în Nomenclator*”.

Totodată, prin Legea nr. 63/2021 pentru modificarea unor acte normative, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a fost investită cu dreptul de a elabora și aproba acte normative privind eliberarea, suspendarea și retragerea autorizațiilor, dar nu și aprobarea Nomenclatorului de acte permise eliberate de această autoritate (Registrul autorizațiilor).

Conform notei informative, unul din argumentele de bază privind necesitatea elaborării proiectului de lege rezultă și din prevederile Anexei nr. 1 al Nomenclatorului actelor permise eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător la Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011 (Compartimentul III), potrivit căreia Agenția poate interveni în calitate de autoritate emitentă doar în cazul eliberării autorizației de electrician pentru amenajarea instalațiilor noi și reconstruite, dar în cazurile altor autorizații pe care le eliberează în temeiul legilor speciale. Astfel, reieșind din efectele juridice pe care le generează actul permisiv, este de relevat că autorizațiile de electrician eliberate de Agenție nu cad sub incidența actelor permise în sensul Legii nr. 160/2011, dat fiind că acestea nu investesc solicitanții/titularii cu drepturi și obligații legate de inițierea, desfășurarea și/sau încetarea unei activități de întreprinzător sau a

unor activități aferente acestei activități, doar confirmând nivelul de calificare în maniera cunoștințelor minime în procesul desfășurării activităților de executare a lucrărilor de amenajare (montare) a instalațiilor electrice, cu respectarea legilor și normelor în domeniul electroenergetic.

Atragem atenția, nota informativă nu face referință la cauza excluderii autorizației pentru sistem de distribuție închis de energie electrică, dar face referință doar la autorizația de electrician pentru amenajarea instalațiilor noi și reconstruite.

Consemnăm de asemenea, amendamentele la Legea nr. 63/2021 au intrat în vigoare la data de 21.05.2021, în temeiul cărora Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a obținut competența legală de aprobare a Regulamentului cu privire la modul de eliberare, prelungire, reperfectare, suspendare, reluare a valabilității și retragere a autorizațiilor (Hotărârea nr. 445 din 12.10.2021), care a stabilit procedura și cerințele de eliberare a autorizațiilor, inclusiv a autorizației pentru sistem de distribuție închis de energie electrică (în vigoare de la data de 12.11.2021), însă în continuare nu dispune de temeiul legal de eliberare a autorizației pentru sistem de distribuție închis de energie electrică, din cauza inexistenței acestei autorizații în *Nomenclatorul actelor permissive*.

La fel, urmează de examinat sub anumită critică și competența Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică de a aproba Regulamentul cu privire la modul de eliberare, prelungire, reperfectare, suspendare, reluare a valabilității și retragere a autorizațiilor, deoarece legea specială, în art. 4¹ alin. (3) din Legea nr. 160/2011, prevede competența nemijlocită a Parlamentului de stabilire a condițiilor primare, drepturile și obligațiile materiale și procedurale cu caracter primar cu privire la solicitarea, eliberarea, deținerea și retragerea autorizațiilor, precum și stabilirea expresă a listei exhaustive a documentelor care se anexează la cerere, taxa, precum și lista exhaustivă a condițiilor a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea autorizației.

De la această regulă generală este stabilită o singură excepție și anume competența Guvernului de a aproba, în limitele legii, procedura amănunțită și cerințele specifice în cazul în care autorizarea poate fi acordată parțial sau aceeași autorizație se acordă în mod diferit în funcție de particularitățile activității, obiectului și/sau subiectului.

Astfel, în lipsa completării *Nomenclatorului actelor permissive*, stabilit în Anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011, actele normative și/sau normele juridice care stabilesc în mod imperativ obligativitatea obținerii unei autorizații, se consideră caduce în temeiul art. 13 din legea prenotată. În speță, legiuitorul a introdus un tratament diferit față de procesul de reglementare a activității autorizate de antreprenoriat (în domeniul electroenergetic) fără aprobarea derogărilor corespunzătoare, aducând atingere atribuțiilor exclusive ale Parlamentului statuate în Legea nr. 160/2011 prin adoptarea prevederilor art. 7 alin. (1) lit. k), art. 50 alin. (3) și alin. (4) din Legea nr. 107/2016, atât în redacția inițială, cât și în redacția Legii nr. 63/2021. În consecință, drepturile și obligațiile născute din obținerea unei autorizații prevăzute la art. 50 și art. 51 din Legea nr. 107/2016, urmează să preia soarta autorizației respective și în temeiul normelor menționate anterior, devin caduce.

Deci, la adoptarea prevederilor din art. 7 alin. (1) lit. k), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, observăm încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție - principiul legalității, precum și a art.6 privind separația și colaborarea puterilor.

Curtea Constituțională a relevat de nenumărate ori că la baza statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, se află principiul legalității. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art. 7 din Constituție). Dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție consacră principiul statului de drept, ale cărui exigente privesc scopurile majore ale activității statale, prefigurate în ceea ce este numit *domnia legii*, sintagmă ce implică subordonarea statului față de drept, asigurarea acelor mijloace care să permită dreptului să cenzureze opțiunile politice și, în acest cadru, să pondereze eventualele tendințe abuzive, discreționare ale structurilor etatice.

Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea legilor și a tuturor actelor normative cu aceasta, existența regimului de separație a puterilor publice, care trebuie să acționeze în limitele legii, și anume în limitele unei legi ce exprimă voința generală. Statul de drept consacră o serie de garanții, inclusiv jurisdicționale, care asigură respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor prin autolimitarea statului, respectiv încadrarea autorităților publice în coordonatele dreptului.

Principiul legalității are drept consecință obligativitatea respectării legilor inclusiv de către forul legislativ suprem al statului, această exigență fiind impusă nu doar indivizilor sau persoanelor juridice private, ci autorităților și instituțiilor publice. În măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, este important ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost acordate.

O trăsătură esențială a statului de drept este subordonarea rigidă a tuturor, inclusiv a instituțiilor statale, normelor clare, previzibile și prestabilite ale dreptului. Principiul preeminenței dreptului, caracteristic unui stat de drept, impune obligația respectării legii cu precădere de către cel care a edictat-o.

Înalta Curte a menționat că *„legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării”*.

Curtea a afirmat că la baza statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, stă principiul legalității, care presupune că respectarea legilor este obligatorie, iar încălcarea acestei obligații constituționale atrage implicit afectarea principiului statului de drept (HCC nr. 12/2020).

Complementar, apreciem incidenta articolului 23 din Constituție, condițiile de calitate a legii, subliniem faptul că potrivit art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept și democratic, iar în jurisprudența sa constantă Curtea Constituțională reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate

democratică. Totodată, Înalta Curte cu titlu de principiu remarcă faptul că, exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice, opinie similară conținându-se și în Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului 2011.

Curtea Constituțională a reținut constant că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie protecție împotriva arbitrarului. Or, asigurarea respectivelor principii obligă statul să legifereze într-o manieră clară și previzibilă normele de drept adoptate.

Așadar, adoptarea de către legiuitor a actelor legislative accesibile, previzibile și clare se impune prin prisma art.23 alin. (2) din Legea Supremă.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010, a fost statuat că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate, accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Gutu v. Moldova¹⁰). Astfel, în cauza Gutu v. Moldova, §66 (Gutu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): "...expresia "prevăzută de lege" nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)".

În altă ordine de idei, potrivit cerințelor art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică trebuia să elaboreze și să aprobe în termen de 1 an o Metodologie de calculare a tarifului pentru sistemul de distribuție închis, care a fost aprobat și intrat în vigoare cu mare întârziere (30.11.2018), precum și Regulamentul privind sistemul de distribuție închis al energiei electrice (29.03.2019). Suplimentar, este stabilit termen de 3 luni pentru obținerea autorizației de la intrarea în vigoare a ambelor acte menționate, adică data finală 29.06.2019.

Totodată, ținând cont că conform aceluiași prevederi s-a stabilit că contractele dintre consumatorii finali și subconsumatori vor fi valabile până la data de 08.07.2018, apare un vid privind temeiul legal de raporturi juridice contractuale după această dată.

Dacă ținem cont de cerințele art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, potrivit cărora la data de 08.07.2018 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică trebuia să elaboreze actele sale normative, argumentelor expuse supra în susținerea neconstituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. k) și art. 50 și art. 51 din legea criticată, considerăm ilegală obligarea în solicitarea eliberării autorizațiilor în perioada 08.07.2018 - prezent.

Ținând cont de termenul stabilit la art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016 și potrivit cerințelor legii privind nulitatea contractului cu consumatorul final la data de 08.07.2018, atunci în perioada de circa 1 an (08.07.2018-29.06.2019), operatorii sistemelor de distribuție închise trebuiau să deconecteze energia electrică și să prejudicieze afacerile utilizatorilor. Pe lângă faptul prejudicierii afacerilor utilizatorilor sistemului de distribuție închis al energiei electrice, cu solicitarea ulterioară de către aceștia a unor prejudicii esențiale, urmează a fi constatată și prejudicierea proprietarului sistemului care urmează să suporte aceste cheltuieli cu titlu de despăgubiri, precum și prin limitarea *speranței legitime de a obține beneficii din proprietatea sa privată*.

În acest context, normele contestate nu se conformează cerințelor de calitate a legii, iar prevederile art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016, aduc atingere și restrâng exercitarea dreptului de proprietate consacrat de Legea Supremă la art. 9, art. 46, art. 126 și art. 127, fiind adoptate contrar prevederilor art. 54 din Constituție, precum și fără dreptul la asigurarea accesului liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituție. Or, prin efectul legii, prevederile art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016 declară nule contractele încheiate între proprietarul sistemului de distribuție închis și utilizatorii acestuia, limitându-i neîntemeiat celui dintâi dreptul la exercitarea atributului folosinței asupra proprietății sale.

Întru argumentarea acestor afirmații, relevante sunt aprecierile Curții Constituționale, care prin Hotărârea nr. 22 din 08.10.2019 (§§ 29, 30, 31, 32) a expus următoarele:

„29. Exigențele preeminenței dreptului presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, previzibile și care oferă garanții împotriva abuzurilor.

30. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

31. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când îi permite persoanei - în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată - să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o

anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

32. De asemenea, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modurile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61). La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea (HCC nr.6 din 19 martie 2019, § 39). ”.

Totodată, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 8 din 05.04.2019 (§§ 39, 40) a expus următoarele:

„39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea. În particular, textul legislativ trebuie să fie conform cu principiul coerenței (HCC nr. 6 din 19 martie 2019, §§ 39, 40).

40. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45). ”.

Concluzii similare se desprind și din conținutul practicii CEDO în materie, unde Curtea a conchis (Hotărârea din 08.06.2006, în cauza *Lupșa împotriva României*, §§ 55, 32) următoarele:

„55. Cuvântul „lege” desemnând legea națională, trimiterea la aceasta se referă, după exemplul tuturor prevederilor Convenției, nu numai la existența unei baze în dreptul intern, ci și la calitatea legii: el impune accesibilitatea și previzibilitatea acesteia, precum și o anumită protecție împotriva atingerilor arbitrare ale puterii publice asupra drepturilor garantate prin Convenție.

32. Curtea reamintește ca, în conformitate cu jurisprudența sa constantă, sintagma „prevăzută de lege” înseamnă în primul rând că măsura incriminată trebuie să aibă o bază în dreptul intern, însă se referă și la calitatea legii respective: ea impune că aceasta să fie accesibilă persoanelor în cauza și să aibă o formulare destul de exactă pentru a permite reclamațiilor, care apelează, la nevoie, la consilieri, să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-un anumit act. ”.

Cu privire la aspectul procedural al dreptului de proprietate, urmează de menționat Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 05.04.2019 (§§ 46, 47, 48) a expus următoarele:

„46. Dreptul la un proces echitabil presupune că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî în privința încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil. Unul dintre aceste drepturi cu caracter civil este dreptul de proprietate. În timp ce articolul 46 din Constituție asigură protecția dreptului de proprietate, sub aspectul său substanțial, articolul 20 din

Constituție pretinde adoptarea unor garanții procedurale, în vederea soluționării litigiilor privind dreptul de proprietate. Cu alte cuvinte, dispozițiile articolului 46 din Constituție stabilesc limitele ingerinței în dreptul de proprietate, iar dispozițiile articolului 20 garantează accesul la un tribunal și la un proces echitabil pentru a se stabili dacă ingerința a fost proporțională.

47. Cu privire la aspectul procedural al dreptului de proprietate, Curtea Europeană a menționat că, deși articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu stabilește, în mod expres, obligații procedurale, dreptul național trebuie să ofere persoanei posibilitatea de a prezenta cazul său unei autorități competente să se pronunțe în privința măsurii care aduce atingere dreptului său de proprietate (*Vrzić v. Croația*, 12 iulie 2016, § 110). Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție obligă statele contractante să instituie proceduri judiciare care implică garanții procedurale suficiente și care permit, prin urmare, tribunalelor naționale să hotărască în mod efectiv și corect cu privire la orice litigii privind dreptul de proprietate dintre indivizi sau dintre indivizi și stat (*Zagrebačka banka d.d. v. Croația*, 12 decembrie 2013, §§ 250, 251). Garanțiile articolului 6 din Convenție sunt aplicabile și în cadrul acestor proceduri.

48. Prin urmare, atunci când este în discuție dreptul de proprietate, persoana interesată trebuie să aibă la dispoziție suficiente garanții procedurale și trebuie să aibă posibilitatea unui acces efectiv la un tribunal, care să se pronunțe cu privire la pretensele ingerințe în dreptul său.”

În consecință, normele contestate provoacă o ingerință inadmisibilă în dreptul de proprietate garantat la nivel național prin dispozițiile art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și la nivel internațional prin dispozițiile articolului 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO, concluzie care se desprinde și din raționamentele Hotărârii Curții Constituționale nr. 15 din 13.09.2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin. (3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, potrivit căreia:

„42. În acest context, Curtea ține să reamintească principiile generale menționate de Curtea Europeană în *Hotărârea Balan v. Moldova* (cererea nr.19247/03, hotărârea din 29 ianuarie 2008):

31. În anumite circumstanțe, o „speranță legitimă” de a obține un „bun” poate, de asemenea, să se bucure de protecția articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Astfel, acolo unde interesul cu privire la proprietate face parte din natura pretenției, persoana care o invocă poate fi privită ca având o „speranță legitimă” dacă există o bază suficientă pentru acest interes în dreptul național, spre exemplu când există o jurisprudență stabilită a instanțelor judecătorești care s-o confirme (a se vedea *Kopecky*, citată mai sus, §52). Totuși, nu există o speranță legitimă acolo unde există o dispută privind interpretarea și aplicarea corectă a legislației naționale și unde pretențiile reclamantului sunt ulterior respinse de către instanțele judecătorești naționale (a se vedea *Kopecky*, citată mai sus, §50). [...]”

46. Curtea notează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, licența de a desfășura o anumită activitate a fost în mod constant considerată un „bun” în sensul

articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în măsura în care oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material și aceasta indiferent de faptul dacă actul este de natură administrativă (a se vedea *Bimer S.A. v. Moldova*, nr. 15084/03, §49, 10 iulie 2007 și *Megadat.com SRL v. Moldova*, nr. 21151/04, §§ 62-63, 8 aprilie 2008).

47. În același sens, Curtea Europeană a considerat că licența unui avocat sau cea a unui expert contabil este un „bun” garantat de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, ținând cont de faptul că implică elemente patrimoniale ce permit obținerea unor venituri (a se vedea *H v. Belgia*, hotărâre din 30 noiembrie 1987, Seria A nr. 127-B, § 47, și *van Marle și alții v. Olanda* din 26 iunie 1986, Seria A nr. 101, p. 13, § 41).”

Relevante sunt și argumentele cuprinse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 25.11.2010, conform căroră:

10. Curtea Constituțională consideră concludentă critica formulată de către autorul sesizării privind încălcarea prin normele contestate a art. 126 alin.(1) și alin.(2) lit.b), h) din Legea Supremă. Curtea relevă că activitatea de întreprinzător este o activitate specifică, strâns legată de fluxurile financiare și îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor contractuale. Suspendarea și/sau sistarea operațiunilor bancare în condiții incerte poate afecta grav interesele patrimoniale ale agenților economici. Suspendarea, sistarea sau sechestrarea fluxurilor financiare nu numai aduc atingere credibilității agenților economici, dar și pot conduce la sancțiuni financiare grave impuse de partenerii de afaceri, pentru care acțiunea ilegală a organului public de investigare nu reprezintă un caz de forță majoră pentru exonerarea de răspundere civilă. Aceste măsuri, precum și prezentarea informațiilor ce constituie secret comercial în condiții imprevizibile, precum și aplicarea sechestrului pe toate tipurile de bunuri fără sancțiunea unei instanțe judiciare, fără posibilitatea de a contesta măsurile aplicate în termene rezonabile într-o autoritate judiciară independentă, nu pot fi apreciate de Curtea Constituțională ca măsuri ce garantează orientarea statului spre economia de piață, libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, statuate de art.126 alin.(1) și alin.(2) lit.b), h) din Legea Supremă.

11. În sensul art.23 din Constituție, o restrângere poate fi considerată “prevăzută de lege”, în termenii art.54 din Constituție, numai dacă ea este formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În cauza *Rotaru versus România* Curtea Europeană a reamintit jurisprudența sa constantă, conform căreia “prevăzut de lege” înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, ci și calitatea legii: astfel, legea trebuie să fie accesibilă persoanei în cauză și să fie previzibilă sub aspectul consecințelor sale (a se vedea și Hotărârea *Amann împotriva Elveției*, alin.50)”.

VI. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Pentru considerentele expuse în sesizare, în temeiul art.1, art.6, art.7, art. 9, art. 20, art. 23, art. 46, art. 54, art. 76, art.126, art.127, art. 135 alin. (1) și art. 140 din Constituția Republicii Moldova,

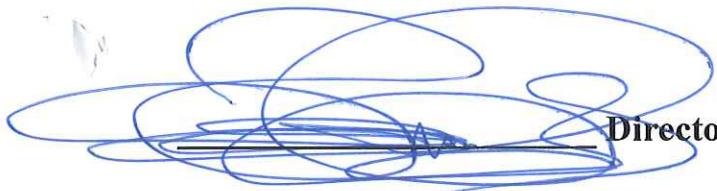
SOLICITĂM:

1. Declararea sesizării ca fiind admisibilă;
2. Exercițarea controlului de constituționalitate și declararea neconstituțională a art. 7 alin. (1) lit. k), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, inclusiv redacțiile art. 7 alin. (1) lit. k) și art. 50 alin. (10), care au fost în vigoare până la data de 21.05.2021.

Declarația și semnătura autorului sesizării:

Declar pe proprie onoare ce toate informațiile utilizate în prezenta sesizare sunt veridice.

**Cu o considerație deosebită,
Autorul sesizării S.A. TRACOM”**

Director interimar Zamir GUBADOV

07.08.2024

ÎNCHEIERE

22 octombrie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Centru

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Boțan Olga

grefier

Cristina Delinschi

cu participarea reprezentanților reclamantului și a reprezentantului pârâtului, în lipsa intervenienților accesorii, care au fost legal citați,

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom”, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice și ÎCS „Premier Energy” SRL cu privire la încasarea sumelor obținute prin îmbogățire fără justă cauză și la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Tracom” împotriva SRL „Arama R” cu privire la încasarea datoriei rezultate din contractul de arendă a terenurilor, locațiune a activelor și prestarea serviciilor în cadrul Parcului Industrial Tracom nr. 05/3-292/1 din 22.02.2012, a penalității și cheltuielilor de judecată,

constată:

La 23 aprilie 2021 a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom” cu privire la încasarea sumelor.

La 26 aprilie 2021, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza civilă nr. 2c-1140/21 la cererea de chemare în judecată SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom” cu privire la încasarea sumelor, a fost repartizată aleatoriu spre examinare în procedura judecătorului Larisa Lavric.

Prin încheierea judecătorului Judecătoria Chișinău sediul Centru, Larisa Lavric, din 04 mai 2021 cererea de chemare în judecată SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom” cu privire la încasarea sumelor, a fost acceptată spre examinare, în procedura contencioasă.

Prin încheierea Vicepreședintelui interimar al Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Serghei Dimitriu din 18 noiembrie 2022 s-a dispus redistribuirea automat-aleatoriu, a cauzei civile la cererea de chemare în judecată SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom” cu privire la încasarea sumelor, prin intermediul PIGD, unui alt judecător specializat în materie civilă, pentru examinare. La 21 noiembrie 2022, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza civilă la cererea de chemare în judecată SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom” cu privire la încasarea sumelor, a fost repartizată aleatoriu spre examinare în procedura judecătorului Olga Boțan.

Prin încheierea protocolară a Judecătoria Chișinău sediul Centru din 22 iunie 2023 s-au atras în proces în calitate de intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice și ÎCS „Premier Energy” SRL (f.d.37, Vol.II).

Prin încheierea protocolară a Judecătoria Chișinău sediul Centru din 26 octombrie 2023 s-a conexasă pricina civilă nr. 2c-1457/21 la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Tracom” împotriva SRL „Arama R” cu privire la încasarea datoriei rezultate din contractul de arendă a terenurilor, locațiune a activelor și prestarea serviciilor în cadrul Parcului Industrial Tracom nr. 05/3-292/1 din 22.02.2012, a penalității și cheltuielilor de judecată cu pricina civilă din speță.

Prin încheierea protocolară a Judecătoria Chișinău sediul Centru, președintele ședinței judecător Țonov Irina din 07 decembrie 2023 s-a transmis dosarul civil nr. 2c-552/2023 la cererea

de chemare în judecată depusă de SRL „Arama R” împotriva SA „Tracom” cu privire la obligarea eliberării facturii fiscale pentru soluționarea chestiunii conexării cu cauza civilă din speță.

În ședința de judecată reprezentantul SA „Tracom” a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, obiectul sesizării constituindu-l exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. κ), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa actul permisiv cu noțiunea de autorizație pentru sistem de distribuție închis de energie electrică, sub aspectul securității raporturilor juridice, neclarității și impredictibilității legii.

În motivarea cererii a indicat că, la data de 20.05.2016, între S.A. „TRACOM” și „ARAMA R” SRL a fost încheiat Contractul de arendă a terenurilor, locațiune a activelor și prestare a serviciilor în cadrul Parcului Industrial TRACOM nr. 05/3-2942/1 din 22 mai 2012. Potrivit pct. 1 din contract, obiectul acestuia îl constituie transmiterea în locațiune a clădirii, a terenului aferent și prestarea serviciilor de aprovizionare cu energie electrică, apă și de scurgere a apei, gaze naturale, de supraveghere video a Teritoriului Parcului Industrial „TRACOM” prin asigurarea regimului de trecere a personalului și transportului auto pe teritoriu, inclusiv eliberarea permiselor și inspecția teritoriului perimetru, precum și altele. Din conținutul pct. 8 lit. c) al contractului rezultă că S.A. „TRACOM” se obligă să asigure „ARAMA R” SRL energie electrică, gaze naturale, apa și canalizare etc., iar la lit. d) stabilește asigurarea accesului, în bază de permise, reprezentanților, angajaților, clienților rezidentului pe teritoriul Parcului Industrial. La rândul său, obligația corelativă a „ARAMA R” SRL a fost stabilită la pct. 10 și pct. 19 din Contract din contract, conform căroră „ARAMA R” SRL urma să efectueze plățile în termenul de 10 zile de la data prezentării facturilor. Potrivit Anexei nr. 3 la contract, la categoria normativele de plată, aprovizionarea cu energie electrică se efectuează conform schemelor existente - conform tarifelor furnizorului, inclusiv TVA Prin Hotărârile Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE), care au un caracter public, au fost stabilite tarifele de alimentare a consumatorilor finali, ale căror instalații sunt racordate la rețelele electrice de distribuție de joasă tensiune (0,4 kW/h), valabile în perioada 28.04.2017-30.06.2022, după cum urmează: Nr. 108/2017 din 17 martie 2017 - 1, 99 lei kW/h; Nr. 201/2018 din 15 iunie 2018 - 1, 79 lei kW/h; Nr. 322/2019 din 16 august 2019 - 1, 89 lei kW/h; Nr. 275/2020 din 31 iulie 2020 - 1, 68 lei kW/h; Nr. 42/2021 din 26 ianuarie 2021 - 1,51 lei kW/h Nr. 110/2022 din 18 martie 2022 - 2,17 lei kW/h; Nr.326/2022 din 08 iunie 2022 - 2, 64 lei kW/h. In cererea de chemare în judecată, reclamantul susține că pârâtul nu deține autorizația în sensul Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, fapt pentru care determină ca tarifele privind plata pentru consumul energiei electrice furnizată rezidenților Parcului Industrial „TRACOM” să fie echivalentă cu cea stabilită de primul furnizor, adică I.C.S. „Premier Energy” S.R.L. Și concluzia reclamantului că S.A. „TRACOM”, contrar legii, contrar contractelor enumerate anterior, a încasat de la „ARAMA R” SRL un tarif suplimentar pentru consumul energiei electrice, fapt care generează nașterea efectelor stabilite de Codul civil cu partea „îmbogățire nejustificată”.

În ședința de judecată reprezentanții SRL „Arama R” au solicitat respingerea demersului.

În ședința de judecată intervenienții accesorii nu s-au prezentat, fiind legal citați.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din următoarele considerente.

Instanța de judecată menționează că, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135, alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reiterat că: [...] În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a

4

normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea a statuat că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Potrivit art. 12¹, Cod de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată notează că, pornind de la constatările și raționamentele dezvoltate de către Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, cumulat cu prevederile art. 12¹, Cod de procedură civilă, la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, rolul instanței de judecată limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor prevăzute de lege.

Raportând normele legale la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, depusă de către reprezentantul SA „Tracom”, instanța de judecată observă că, (a) aceasta este ridicată de către reclamantă, care deține calitate de parte în proces, (b) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, or, conform jurisprudenței constante a Curții Constituționale, reiterată și în Hotărârea nr. 12 din 06.04.2021, omisiunea de a reglementa un anumit raport juridic, constituie o violare a Constituției, atunci când periclitează un drept fundamental, (c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or, în lumina demersului depus de către reclamantă, instanța de judecată este chemată să se expună asupra exercitării controlului constituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. κ), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa actul permisiv cu noțiunea de autorizație pentru sistem de distribuție închis de energie electrică, sub

5

aspectul securității raporturilor juridice, neclarității și imprevizibilității legii, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ținând cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează să fie soluționate de judecătoria, având în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța va admite solicitarea reclamantei și va dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra controlului constituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. κ), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa actul permisiv cu noțiunea de autorizație pentru sistem de distribuție închis de energie electrică, sub aspectul securității raporturilor juridice, neclarității și imprevizibilității legii.

Astfel, instanța de judecată va remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reclamantei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

dispune:

Se admite cererea reprezentantului SA „Tracom” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării controlului constituționalității prevederilor art. 7 alin. (1) lit. κ), art. 50 alin. (3), alin. (4), alin. (6), alin. (8), alin. (9), alin. (10), alin. (11), art. 51 și art. 96 alin. (18) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa actul permisiv cu noțiunea de autorizație pentru sistem de distribuție închis de energie electrică, sub aspectul securității raporturilor juridice, neclarității și imprevizibilității legii.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reprezentantului SA „Tracom”.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

***Președintele ședinței,
judecătorul***

**CORESPUNDE
ORIGINALULUI**
Judecător
Olga Boțan

Olga Boțan